

DOI: <https://doi.org/10.53486/9789975359030.39>

CZU: 336.71:339.137(478)

COMPETITIVENESS AND PERFORMANCE OF TRADEMARKS ON THE BANKING SERVICES MARKET IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

COMPETITIVITATEA ȘI PERFORMANȚA MĂRCILOR PE PIAȚA SERVICIILOR BANCARE DIN REPUBLICA MOLDOVA

CEBOTARI Irina, studentă, Specialitatea: MKL

Academia de Studii Economice din Moldova

Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

e-mail autor: irina.cebotari0301@gmail.com

Abstract. *The banking system is a coherent set of banking institutions, operating in a country, responding to the needs of a stage of socio-economic development. It is a booming field and involves in its development the entire economy. In this paper, I analyzed the performance and competitiveness of the banking system in the Republic of Moldova through the analysis of the number and volume of loans granted and deposits attracted. I also studied the profit and loss situation of the banks during the two years of the pandemic. Moreover, I evaluated the satisfaction of consumers of banking services, and I established the top 4 banks based on their performance. Consequently, due to the fact that banks compete with one another, they have to offer great services for their clients - otherwise individuals will change to another, better, bank. This makes banks more effective and productive, which is good for the economy.*

Keywords: *banking system, competitiveness, performance, security, stability*

JEL CLASSIFICATION: E52, G24, P47

INTRODUCERE

Sistemul bancar constituie unul din principalii piloni de susținere a economiei Republicii Moldova. Datorită faptului că Republica Moldova are o economie de piață, eficiența funcționării sectorului bancar este fundamentată de interacțiunea dintre băncile comerciale și sectorul economic real. Astfel, activitățile din sectorul bancar se bazează pe acumularea și investirea de resurse financiare în diferite sectoare ale economiei naționale, pentru a desfășura activități economice eficiente.

Concurența reprezintă principalul mecanism de coordonare a activităților economice într-o economie de piață. Dacă concurența este stânenită, mecanismele nu mai funcționează corespunzător, fapt ce împiedică dezvoltarea eficientă a economiei. Concurența în sistemul bancar este binevenită, datorită valorii acesteia și impactului asupra maximizării bunăstării sociale. Cu toate acestea, este important să ne asigurăm nu numai că sectorul bancar este competitiv și performant, ci și stabil.

Obiectivele cercetării: analiza a top 4 bănci din Republica Moldova în funcție de numărul și volumul de credite acordate în anul 2021, stabilirea a top 5 bănci din Republica Moldova clasificate în baza valorii depozitelor pe sectorul bancar pentru anul 2021, studierea profiturilor a top 5 bănci înregistrate în perioada pandemică, aprecierea satisfacției consumatorilor de servicii bancare în baza

anumitor caracteristici specifice. Scopul final al cercetării se fundamentează pe aprecierea performanței, stabilității și competitivității celor mai relevante bănci comerciale din țara noastră.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

La ora actuală, pe piața serviciilor bancare din Republica Moldova sunt prezente unsprezece bănci licențiate: Banca Comercială "Moldova - Agroindbank" SA, OTP Bank SA, Banca Comercială "Victoriabank" SA, Banca Comercială "Moldindconbank" SA, "Banca de Finanțe și Comerț" SA, Banca Comercială "Energbank" SA, Banca Comercială "Eximbank" SA, Banca Comercială "Comerțbank" SA, Banca Comercială "EuroCreditBank" SA, Banca Comercială "ProCredit Bank" SA, Banca Comercială Română Chișinău SA [1].

În anul 2021, un factor ce a avut o semnificativă contribuție la creșterea economică de 9,2% a fost performanța sectorului bancar, care a manifestat o creștere semnificativă a volumului de credite.

Astfel, analizând numărul și volumul creditelor acordate în anul 2021, se poate stabili următorul top 4 al băncilor comerciale: [2]

1. Banca Comercială "Moldova - Agroindbank" SA, pe parcursul anului 2021, a acordat un număr total de 252 667 de credite, cu valoarea totală de 13 896 480 894 MDL. Cât despre creditele în valută străină, în anul 2021, au fost acordate 27 582 de credite, cu o valoare de 5 766 544 400 MDL, dintre care circa 67,28% (3 879 897 094 MDL) din total revin creditelor în euro, și ulterior 32,72% (1 886 647 306 MDL) în USD.
2. Banca Comercială "Moldindconbank" SA a acordat pentru anul 2021, 57 164 de credite, valoarea totală fiind de 9 378 349 025 MDL. Creditele acordate în valută străină au fost în număr de 1 496, cu valoarea totală de 2 114 379 883 MDL, unde, 76,6% revin creditelor în euro (1 619 648 912 MDL), iar 23,4% (494 730 971 MDL) creditelor în USD
3. OTP Bank SA a acordat pentru anul 2021, 24 862 de credite, valoarea totală fiind de 6 942 927 940 MDL. În valută străină, au fost acordate 743 de credite în valoare totală de 2 167 343 673 MDL, dintre care 78,35% (1 698 023 024 MDL) în euro, iar 21,65% (469 320 650 MDL) în USD.
4. Banca Comercială "Victoriabank" SA, a acordat 39 221 credite în anul 2021, cu o valoare totală de 3 976 109 886 MDL. În valută străină au fost acordate 1 998 credite, cu o valoare de 1 213 970 847 MDL, dintre care 80,53% (977 619 838 MDL) credite în euro, iar 19,47% (236 351 009 MDL) în USD.

În anul 2021 au fost atrase depozite bancare în monedă națională în valoare totală de 51 695 529 736 MDL, cele top 5 bănci după valoarea depozitelor bancare se accentuează a fi: [3]

1. Banca Comercială "Moldova - Agroindbank" SA – 15 808 999 078 MDL, cu o pondere de 30.58% în valoarea totală al depozitelor bancare în MDL.
2. Banca Comercială "Moldindconbank" SA – 12 584 056 196 MDL, adică 24.34% din valoarea totală a depozitelor bancare în MDL.
3. Banca Comercială "Victoriabank" SA – 7 508 111 332 MDL, înregistrând 14.52% din totalul valoric al depozitelor bancare în MDL.
4. OTP Bank SA – 6 974 772 886 MDL, adică, 13.49% din totalul valoric al depozitelor bancare în MDL.
5. Banca Comercială "Eximbank" SA – 1 986 266 721 MDL, 3.84% din valoarea totală a depozitelor bancare în MDL.

Cât despre depozitele în valută, în anul 2021 a fost înregistrată valoarea de 38 386 358 871 MDL, ulterior, se poate stabili următoarea clasificare a top 5 băncilor comerciale din Republica Moldova în baza valorii depozitelor în valută străină: [3]

1. Banca Comercială "Moldova - Agroindbank" SA – 12 790 477 361 MDL, deci 33.32% din valoarea totală a depozitelor în valută străină.
2. OTP Bank SA – 6 517 978 488 MDL, cu o pondere de 16.98% în valoarea totală a depozitelor în valută străină.
3. Banca Comercială "Moldindconbank" SA – 6 352 404 346 MDL, adică, 16.55% din totalul valorii depozitelor.
4. Banca Comercială "Victoriabank" SA – 5 358 078 296 MDL, înregistrând 13.96% din valoarea totală a depozitelor în valută străină.
5. Banca Comercială "Eximbank" SA – 1 527 524 073 MDL, adică, 3.98% din valoarea totală a depozitelor în valută străină

Criza pandemică a avut un semnificativ impact asupra sectorului bancar, astfel în anul 2020 a fost înregistrată o descreștere considerabilă a profiturilor sectorului bancar, comparativ cu perioada de până la pandemie. Prin urmare, în anul 2020, per total sector bancar au fost înregistrate profituri în sumă de 1 501 160 036 MDL, dintre care 34.89% (523 811 309 MDL) revin Băncii Comerciale "Moldova - Agroindbank" SA, 28.79% (432 191 750 MDL) revin Băncii Comerciale "Moldindconbank" SA, 15.72% (235 917 049 MDL) revin Băncii Comerciale "Victoriabank" SA, 9.56% (143 535 156 MDL) revin OTP Bank SA, și 3.78% revin "Băncii de Finanțe și Comerț" SA; toate acestea formând 92.74% din valoarea totală a profitului înregistrat de băncile din Republica Moldova în anul 2020 [4].

Cât despre anul 2021, se constată faptul că băncile din Republica Moldova au reușit să revină la situația de până la pandemie, astfel conform BNM sectorul bancar este caracterizat de lichiditate înaltă, de creșterea activelor, a creditelor, a fondurilor proprii, a depozitelor persoanelor fizice și juridice [5]. Deci, profitul înregistrat de băncile din Republica Moldova în anul 2021, a constituit 2 306 336 928 MDL. Așa dar, cea mai mare pondere în valoarea totală a profiturilor înregistrate de bănci a avut-o Banca Comercială "Moldova - Agroindbank" SA, cu suma de 721 774 068 MDL (sau 31.30%), fiind urmată de Banca Comercială "Moldindconbank" SA cu valoarea profitului de 716 442 936 MDL (adică, 31.06%), de asemenea, de Banca Comercială "Victoriabank" SA cu profitul de 295 038 988 MDL (12.79%), OTP Bank SA cu un profit de 272 004 055 MDL (11.79%), și Banca Comercială "ProCredit Bank" SA cu valoarea profitului de 85 812 004 MDL (3.72%); toate acestea formând 90,66% din valoarea totală a profitului înregistrat de băncile din Republica Moldova în anul 2021 [4].

În scopul evaluării gradului de performanță a celor mai importante bănci din Republica Moldova, a fost elaborat un chestionar, în cadrul căruia respondenții au evaluat pe o scară de la 1 la 10 cele mai importante caracteristici ale băncilor și, totodată, și a caracteristicilor serviciului de Internet Banking. Astfel, clasificând băncile în baza rezultatelor chestionarului, rezultă:

1. OTP Bank SA: Siguranță – 8.97, Deservire – 8.67, Receptivitatea serviciului Suport Clienți – 8.77, Accesibilitatea localizării sucursalelor și ATM-urilor – 8.59, Convenabilitatea ratelor de schimb valutar – 8.59 Convenabilitatea ratelor dobânzilor – 8.75, Rezonabilitatea taxelor și comisioanelor - 8.55, Complexitatea serviciilor – 8.52. Nota finală = 8.68

2. Banca Comercială "Moldova - Agroindbank" SA: Siguranță – 7.05, Deservire – 7.33, Receptivitatea serviciului Suport Clienți – 7.41, Accesibilitatea localizării sucursalelor și ATM-urilor – 7.39, Convenabilitatea ratelor de schimb valutar – 7.03, Convenabilitatea ratelor dobânzilor – 7.10, Rezonabilitatea taxelor și comisioanelor – 6.89, Complexitatea serviciilor – 7.19. Nota finală = 7.17
3. Banca Comercială "Victoriabank" SA: Siguranță – 7.13, Deservire – 7.36, Receptivitatea serviciului Suport Clienți – 7.15, Accesibilitatea localizării sucursalelor și ATM-urilor – 6.96, Convenabilitatea ratelor de schimb valutar – 7.11, Convenabilitatea ratelor dobânzilor – 6.98, Rezonabilitatea taxelor și comisioanelor – 6.87, Complexitatea serviciilor – 7.04. Nota finală = 7.08
4. Banca Comercială "Moldindconbank" SA: Siguranță – 6.39, Deservire – 6.49, Receptivitatea serviciului Suport Clienți – 6.57, Accesibilitatea localizării sucursalelor și ATM-urilor – 6.48, Convenabilitatea ratelor de schimb valutar – 6.25, Convenabilitatea ratelor dobânzilor – 6.32, Rezonabilitatea taxelor și comisioanelor – 6.27, Complexitatea serviciilor – 6.30. Nota finală = 6.38

Evaluând serviciul de Internet Banking, cele 4 bănci au obținut următoarele calificative:

1. OTP Bank SA: Siguranță – 9.21, Accesibilitate - 8.49, Complexitatea funcțiilor – 8.42, Comoditatea de utilizare – 8.48, Ușurința transferurilor – 7.88. Nota finală = 8.50
2. Banca Comercială "Moldova - Agroindbank" SA: Siguranță – 7.26, Accesibilitate – 8.10, Complexitatea funcțiilor – 7.98, Comoditatea de utilizare – 8.10, Ușurința transferurilor – 8.32. Nota finală = 7.95
3. Banca Comercială "Victoriabank" SA: Siguranță – 7.14, Accesibilitate – 6.93, Complexitatea funcțiilor – 7.05, Comoditatea de utilizare – 6.93, Ușurința transferurilor – 7.09. Nota finală = 7.03
4. Banca Comercială "Moldindconbank" SA: Siguranță – 6.16, Accesibilitate – 6.35, Complexitatea funcțiilor – 6.14, Comoditatea de utilizare – 6.38, Ușurința transferurilor – 6.47. Nota finală = 6.30

CONCLUZII

În baza analizei efectuate, a fost constatată încă o dată importanța și marele aport pe care îl au băncile în economia Republicii Moldova. Totodată, a fost conturat faptul că competitivitatea dirijează semnificativ dezvoltarea și performanța continuă a băncilor din țară. De asemenea, digitalizarea, a ușurat semnificativ viața consumatorilor de servicii bancare, iar perioada pandemică a fost un factor ce a contribuit la dezvoltarea intensivă a acestui aspect. Însă, deopotrivă cu digitalizarea, au sporit și fraudele bancare, fenomen ce cere urgenta accentuare a atenției băncilor asupra securității informaționale.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- [1] BNM Băncile licențiate din RM [online] Data publicării lipsește [accesat 16 martie] Disponibil: https://www.bnm.md/ro/content/bancile-licentiate-din-republica-moldova?fbclid=IwAR0y6-SKebcmZNOjx9uVV05Omj_4RjgTx2PFRj9HCmaw8N4Crp8bbjmeIyA
- [2] BNM Raport: Structura portofoliului de credite pe sectorul bancar al RM (pe ramuri) [online] Data publicării lipsește [accesat 18 martie] Disponibil: <https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/drsb/DRSB7.xhtml>
- [3] BNM Raport: Structura depozitelor pe sectorul bancar [online] Data publicării lipsește [accesat 18 martie]

Disponibil: <https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/drsb/DRSB10.xhtml>

[4] BNM Raport: Contul de profit sau pierdere [online] Data publicării lipsește [accesat 20 martie] Disponibil: <https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/drsb/DRSB6.xhtml>

[5] Portalul Avocaturii de Afaceri din Moldova. Profitul băncilor din Republica Moldova a revenit la situația de până la pandemie [online] 15 martie 2022 [accesat 20 martie] Disponibil: <https://www.bizlaw.md/profitul-bancilor-din-republica-moldova-a-revenit-la-situatia-de-pana-la-pandemie>

Coordonator științific: SOLOMATIN Ala, dr., conf. univ.

Academia de Studii Economice din Moldova

Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

e-mail: alaselomatin@yahoo.com